

MARINADA

Crisi de l'educació a Catalunya

VI

Els primers efectes de la construcció dels ferro-carrils i de l'augment del tonelatge en la navegació, foren l'augment de valor dels productes de la terra, la creació de noves indústries, i la transformació de les antigues, les quals prenen gran volada a causa de la introducció de la maquinària i de la major extensió de la clientela; efectes que es tradueixen en un gran augment de riquesa.

A les hores es generalitza un fet que antigament no es presentava amb la mateixa força que avui. Me refereixo a l'augment de les necessitats per causa d'una llei social que és impossible desconèixer.

L'home ha de treballar per satisfer la major part de les seves necessitats fonamentals. Si la naturalesa ens permet respirar sense cap esforç, no passa el mateix amb el menjar; la sentència bíblica ja ho diu: guanyaràs el pa amb la suor del teu front; les coves i cavernes naturals no satisfan del tot la necessitat de resguardar-nos de les intempèries; cal treballar per a procurar-nos un allotjament; com també per a vestir-nos. Tot treball porta la necessitat del repòs, però si no és exagerat, satisfà també una necessitat primordial, la del moviment, de tal manera que l'home que no fa res s'aburreix, mal que es cura treballant per a satisfer noves necessitats que apareixen quan les fonamentals son satisfetes; el conversar, les diversions, i el desenrotll de les facultats morals i materials. Quan el treball acumulat anteriorment bé per ell mateix, bé pels seus antecessors, permet a l'home passar el temps en l'ociositat, se desenrotllen les necessitats primitives i en surten de

noves, essent precis treballar per a aconseguir-les. El luxe no és altra cosa que l'extensió de les necessitats primordials, formant-se'n de noves.

No es qüestió de discutir si el luxe és un bé o un mal; és un fet que obeeix a una llei social, i, sens dubte, els mateixos que el condemnen no deixen de dormir sobre bons matalassos i entre llençols, fins perque hi ha persones que prescindeixen d'aquestes comoditats, i prefereixen les viandes ben amanides, als aliments dels pastors de les estepes asiàtiques.

Aquesta llei de l'extensió de les necessitats, és la que fa evolucionar les societats, essent un estímul per a les invencions i per als perfeccionaments dels mètodes de treball.

En els temps en que s'arrelà l'antiga organització familiar catalana, la extensió de les necessitats seguia un pas molt lent que no perjudicava l'estabilitat, pero amb els invents moderns es camina cada vegada més depressa; tan que avui molts treballadors consideren com a necessitats primordials que deuen ésser satisfetes, algunes que en els temps antics no eren experimentades per les persones de més elevada posició.

L'antic menestral de nostres viles, seguint el mateix criteri del pagès, conservava tota la vida els vestits i els mobles adquirits amb motiu del seu casament i de la instal·lació de la seva llar, de tal manera que en el seu presupost anyal no tenien importància les despeses de vestir i d'entreteniment del mobiliari.

Aquest criteri responia a la realitat de les coses; costaven molt els mobles i les robes, i era difícil trobar en tots moments el que es necessitava. No són encara lluny els temps de les fires.

El progres dels mètodes de treball i la facilitat de les comunicacions ha fet que en els pobles més petits, hi hagi facilitats per a comprar tota mena de prenes de vestir i de mobles a preus infims, i encare que no tenen la solidesa de llurs similars de l'antigor, no són rebutjats, perque el qui els necessita no ha de fer cap treball per buscar-los; ans al contrari, se li presenten al davant abans de necessitar-los; com també altres articles dels quals mai no havia sentit a parlar, i que en veure'ls se li desperten les ganes de posseir-los.

En els moments de gran transformació hi ha qui se n'aprofita, per la situació especial en que es troba, sense haver de fer cap esforç, i aquest necessàriament experimenta més que un altre, l'extensió de les necessitats.

Aquell pagès qu'havia fet creixer el seu patrimoni amb la suor del seu rostre, i que veia augmentar la valor de molts productes que abans ni tan sols tenien aplicació. Convençut que podia estalviar-se molts treballs, i sobre tot que arrendant les terres o fent-les conrear pel masover, tenia mitjans per a viure molt mellor que abans, volgué sustreure els fills al manejaement de l'arada, feina pesada que semblava portar l'estigma de la servitut de la gleba, començant així a canviar l'ideal educatiu, però no canvià la constitu-

ció externa de la família, que seguei fonamentada en la conservació de la casa i del patrimoni.

El resultat fou que, si bé assegurà els mitjans de subsistència a l'hereu mentre tingués la petita virtut de no sobrepassar amb les despeses, el límit dels recursos, no complí amb els altres fills, molts dels quals no sabent estalviar i no tenint amor al treball, difícilment pogueren aguantar els establiments comercials o industrials que el pare els havia proporcionat, sobre tot en una època en que la competència feia més necessaris els esforços continuats i les iniciatives.

Adhuc els qui no canviaren el sistema educatiu, tampoc trobaren les mateixes facilitats que abans. Aquell pare qui ha pogut establir el seu fill de sastre o de xocolater, ja no pot tenir la seguretat de deixar-lo sens perill de mancar-li per a viure treballant i estalviant, perque enc que no hi hagi a la vila competència directa, els clients poden comprar robes fetes a preus més inferiors, i en les botigues es ven xocolata fabricada en altres llocs.

Els que s'aprofitaren del nou estat de coses, desenrotllant iniciatives, tampoc tenen la seguretat de resoldre el problema de l'existència per ells i els fills si es dormen després dels llores guanyats.

Molts conreus que, un cop especialitzats foren per la facilitat dels transports altament remuneradors, han hagut d'esser abandonats perque el major desenrotllo de les comunicacions ha portat la competència de països llunyans.

Quan un industrial es pensa tenir resolt un procediment de fabricació més ventatjós, no passen molts anys sense que l'hagi d'arreconar.

Treballadors, que s'havien especialitzat en un ofici, passant els anys de aprenentatge sense guanyar res, s'han vist forçats a abandonar-lo perque una invenció mecànica l'ha fet innecessari.

Necessitats que augmenten, mètodes de treball que es perfeccionen, universalització dels mercats, multiplicació de la concurrència, fan més difícil la lluita per la vida, i porten el predomini de la inestabilitat.

L'antic sistema educatiu per a els homes aptes per a viure i fins prosperar en situacions estables: no respon, doncs al nou estat social.

El fracàs de molts fills externs no es sempre imputable a ells; no han sortit prou armats per a lluitar i vèncer en els temps moderns, com tampoc hi han sortit els hereus; pero aquets, sense lluitar, tenen mitjans de viure i de conservar el prestigi i la consideració social, mentre que aquells es veuen obligats a baixar de categoria i acceptar situacions subordinades.

Desigualtats entre hereus i fadrins extens, fracassos d'uns i altres han produït un canvi de mentalitat en moltes persones, augmentant el nombre dels adversaris de l'antiga organització familiar catalana i sobre tot del sistema successori.

Però la una i l'altre persisteixen: si a les ciutats i determinades viles disminueixen els capítols matrimonials i els heretaments, estenen-se cada dia més la partició de les herències, a pagès, en els propietaris i en algunes fa-

mílies d'industrialis es conserva el costum de fer hereu perquè sigui un fet la indivisibilitat del patrimoni.

Aquesta persistència demostra que el sistema educatiu tradicional a Catalunya encara deu tenir certa virtualitat, ja que en molts casos compleix la finalitat pròpia de l'organisme fonamental de la societat; perpetuar la raça assegurant la prosperitat moral i material dels fills dotant-los de l'aptitud necessària perquè puguin satisfer amb l'esforç propi llurs desitjos i aspiracions.

Cal, doncs, investigar quins són els principis que encara avui tenen virtualitat i quins són els que no responen al nou estat de coses. D'aquesta manera estarem ben orientats per a trobar la solució de problema tant important.

VII

Analitzant els estudis monogràfics en els quals fonaments les conclusions del problema relatiu a la crisi de l'educació en el nostre país, i comparant els que es refereixen a famílies que han reeixit en la lluita per la existència i a altres que han fracassat, resulta d'una manera clara i lluminosa que en el principi de la continuació de la casa i de la indivisibilitat del patrimoni no és el qui dona força a l'organització familiar tradicional a Catalunya. Ja ho comprenien molt bé els nostres antepassats; la casa pot sostenir-se quedant sols dins d'ella la família d'un dels fills, el qual ve obligat a treballar permanentment associat amb el pare per evitar el desmembrament del patrimoni, i si és possible per augmentar-lo; els altres si no volen sortir de la comunitat, han de permaneixers solters. Però així es consegueix sols aguantar la formació tradicional. Per estendre-la, és precís que, la casa, mantenint-se fortament, irradiï la seva acció per les terres dels voltants, per les viles i ciutats i fins per països llunyans, establint els seus rebrols noves famílies amb igual organització.

La continuació de la casa és fruit de la concepció patriarcal i comunista que si a Catalunya i altres països es limita a la família d'un sol fill; és per la impossibilitat de mantenir-s'hi la dels altres, els quals, si bé de solters ajuden al manteniment de la llar pairal, deuen buscar fora d'ella els mitjans per sostenir la família que's proposen crear.

Respon, doncs, la constitució d'aquestes a un principi que és l'antiesir de l'anterior. Si l'educació dóna als fundadors de noves llars aptitud per a reeixir l'èxit del sistema resta assegurat. Això és el que passà en els temps anteriors a l'evolució econòmica produïda pel desenrotllament dels transports; però en l'època actual, la totalitat dels educats segons els principis tradicionals tenen treballs per a sostenir-se, mantenint-se la majoria en posicions subordinades.

La realitat ens diu que avui els qui demostren més aptituds i força per a triomfar són els qui més aviat han sortit de la família, els qui de més joves

han sentit el pes de la responsabilitat dels propis actes. Es per tant un punt flac del sistema antic la desmesurada duració de l'autoritat del cap de casa, la qual, de conformitat amb la concepció patriarcal, no es limitava al temps necessari per a la concessió de l'infant en home, sino que seguia intervenint en la vida dels fills, no deixant-los en llibertat per a decidir-se en l'elecció d'ofici o de carrera ni en l'elecció de companya perpètua, ni tan sols moltes vegades en la instal·lació de la llar i del negoci. Encara més, preocupat el cap de casa de la perpetuació de la llar pairal, estenia i encara avui estén la seva autoritat més enllà de la tomba, regulant l'organització de les famílies que encara han de venir, amb l'institució dels fidercomijos perpetus, modernament limitats per la llei a la segona generació.

L'èxit de l'organització antiga perdura avui en les famílies qui es veuen obligades a treballar per a viure, en moltes de les quals la posició de l'hereu resulta més desventajosa que la dels altres fills, perquè aquests, disfrutant per complet del producte de llurs esforços, no tenen les trabes que el sosteniment de la casa i el compliment de les obligacions morals i materials porta a aquells. Reixen també famílies en les quals l'hereu s'és convertit en rendista, per l'estímul a treballar que l'educació ha inculcat als altres, convençuts que no es poden refiar de la fortuna dels pares.

Resulta, doncs, que és el principi particularista el qui donà i dona força a l'antiga família catalana; no és precisament la institució d'hereu, sinó la llibertat de testar, però no per ella mateixa, perquè la llibertat no resol res, sinó en tant que serveix per a fer comprendre als fills que no s'han de refiar de la fortuna dels seus pares, sino dels propis esforços.

No contraria aquesta afirmació el fet de prosperar determinats individus, merces a auxilis exteriors, ja sigui el dot de la dona, la protecció d'un oncle o d'un polític; perquè la sort no és constant, i és quan segur que no acompanyarà els descendents a menys que es formin amb mentalitat diferent de la dels pares.

Tampoc la contraria el fet de no prosperar tots els individus actius i de grans iniciatives, perquè demostren la seva vàlua resistint les contrarietats de les investides de la desgràcia.

En canvi aferma més i més la forma del principi particularista, el fracàs de les famílies organitzades a l'estil antic que per haver arribat a posicions superiors, prescindeixen de fonamentar l'educació en l'amor al treball i en la idea de ser necessari proveir als medis d'existència en les propies forces.

Les famílies fonamentades principalment en els principis patriarcals i comunistes resisteixen difícilment la fortuna en els temps moderns. Moltes n'hi ha que foren pròsperes mentre els era indispensable treballar per viure, s'estacionaren quan se convertiren en rendistes i foren empeses a la darallada en presentar-se el primer contratemps.

Altres n'hi ha que, sostenint-se encara la casa pairal, han vist com els rebrols sortits d'ella han devallat ràpidament, essent aquesta desigualtat la

causa del canvi que s'ha produït en la mentalitat de molts catalans, sobre tot en les ciutats i viles considerant la institució d'hereu com una gran injustícia. I realment ho és, quan fonamentada sols en la continuació de la casa i en la indivisibilitat del patrimoni una i altra no poden assegurar els elements de vida als altres fills. No resulta aquesta injustícia, quan els infants creixen i es fan homes amb la idea d'ésser preferible una nova situació independent creada per ells, i estimen una desventatja seguir la fundada pels avant-passats.

Ara bé, en les famílies pageses, els individus de les quals no poden prescindir del maneigament de l'arada i de la fanga, la situació de l'hereu no és sempre envejable i sap tothom que fora un gran contratemps la divisió del patrimoni. En tan és així que he vist un cas, que si bé excepcional suposo que no és únic, en que el fill gran ha sigut hereu contra la seva voluntat, perquè cap dels seus germans ho volgué ésser: tots consideraven preferible la situació de jornalers industrials.

Sostenint-se i prosperant les famílies pageses fonamentades en l'amor al treball; reeixint molts fills no hereus en la indústria i en el comerç, uns com a jornalers, altres més dotats d'iniciatives com a petits patrons, no és estrany que l'organització tradicional perduri en la pagesia i no desapareixi del tot en viles i ciutats, sobre tot tenint en compte que el sistema contrari no resol les dificultats de la vida en els temps moderns, perquè es basa principalment en fugir de la lluita procurant situacions estables pels fills, finalitat que es considera preferible a la conservació de l'independència. De manera que els enemics de l'organització antiga accepten el principi inferior, i rebutgen el que avui sols pot portar la superioritat el de les iniciatives i l'amor a la independència.

MARTÍ ROGER.

Na María Ribera i Llorens

Després de penosa malaltia, el dimecres, 30 de Juliol, passà a millor vida, a la edat de 28 anys, la bondadosa senyora Na María Ribera i Llorens, esposa del nostre caríssim amic En Miquel Roger i Crosa, diputat provincial i director de MARINADA.

La estimació amb que era tinguda i distingida per tots els estaments de la població, fou testimoniada pel nombrós acompanyament que concorregué al sepeli, prova evident de l'afecte que tothom sentia per la finada.

Es verament sensible que per a donar la vida a un ser, un altre l'hagi de perdre, principalment quan aquest es una mare carinyosa que deixa a

Tot passant

Seguint el reguerot
per on s'escorra l'aigua clara i pura,
al davant d'uns pollancre forma un sot
sense ni un brí de llot
vorejat de sorral i de verdura.

Els pardals del voltant ja l'han ullat;
i el sab de cor un que a caçà es dedica;
ells s'hi van a abeurar quan el sol bat
el pla roent i sec; ell, d'amagat
hi ha anat guarnint una barraca xica.

Tot al llarg del gorg d'aigua, sos fillats
ha estés el caçador, dissimulats
amb quatre brins de llistonet i palla;
desde dins la barraca va espiant
el confiat ocell, que tot saltant
de branca en branca al parador devalla.

Sentint-lo piulejar
els altres hi han baixat d'una volada
la boca assedegada a refrescar,
el caçador codiciós i avar
a tots els ha copsats d'una estrebada.

Homes gurnands d'ocells; oiú, vosaltres
els qu'havau proclamat la llei del dret;
¿perqué no respecteu el dret dels altres?
¡deixeu beure els ocells que tenen set!

LL. BARCELO BOU.

Crònica local

La nostra platja enguany es esdevinguda de moda. Per disposició del Sr. Batlle, el troç comprés des del Magatzem de Balisses fins a davant la fàbrica dels Srs. Roura i Forgas es considera en tres seccions; primera, per a senyores; segona, per a famílies i tercera per a homes.

En el primer troç sols s'hi banyaran senyores i nois menors d'edat; en el segon, podran banyar-s'hi les senyores i els homes que les acompanyin, i en el tercer, podrà banyar-s'hi tothom qui vulgui, sens distinció de sexe ni edat, mentres vagi habillat amb el corresponent trajo de bany. Dona bo de veure,

de dotze a una, l'animada concurrència, que s'hi reuneix per a pendre el sol primer, i després, quan la pell comença a pendre aquell color torrat característic, tirar-se a l'aigua d'un cop per a trobar més sensació en el bany.

A l'hora baixa de la tarda, i a les nits, també s'hi reuneixen les famílies.

Per dedicar-se, segons sembla, a pescar amb dinamita foren agafats dos individus, els quals han estat posats en llibertat sense conseqüències. Mala pesca és aquesta; car a més d'èsser perillosa en extrem és castigada per les lleis i tendeix a fer desaparèixer d'aquestes costes els peixos que acostumen venir-hi a criar.

Alguns camps de patates han sigut visitats de nit per algú que no n'era l'amo. Això ha donat motiu a que's sentís algun tret, unes corredisses i el susto cosegüent.

Les escoles graduades de nois i de noies, a fi de curs, han fet una exposició dels treballs portats a terme durant l'any, veient-se molt concorreguda per les famílies dels alumnes i comentada amb moltes lloances per als senyors professors.

Per a celebrar la victòria dels aliats se tocaren sardanes davant del Casino «El Port» i davant d'el «Centre R. Federal».

La Festa major de Calonge, s'ha vist forsa animada pels palamosins que hi anaren tarda i nit del diumenge, i l'aplec del Recó, a la Torre Valentina, que és la platja on van a descansar del treballs de la festa, també es vegé molt concorregut.

Es verament esplèndid el panorama qu'hom frueix des de la pineda, amb la badia lluminosa al davant i Palamós al fons que li senyala el límit; però quan me plau més és a la nit quan la vila se'ns presenta il·luminada amb els llums que's reflecten en les aigües tranquiles del port.

Son arribats de Bolívia, N'Armand Camós i sa distingida esposa després de realitzar els seus negocis d'Amèrica, i En Frederic Pujulà i Vallés i senyora, després d'haver passat tota la guerra al frot francès a on escrigué son llibre recent «En el Repós de la Trinxera». A tots nostra més coral benvinguda.

Una reforma s'es establerta en la col·locació de les venedores del mercat. Així com fins ara hom tornava de plaça marejat i amb els peus macats de trepitjades, car era quelcom difícil transcorrer pel carrer Major en determinats indrets a l'hora del mercat, ara amb una sola filera de venedores tot al llarg del carrer serà de bon cercar ço que's desitja i farà de bon de ambular-hi tant pels compradors com per les demés persones que tinguin de passar per aquella important via.

Els pagesos que començaren a queixar-se de que el blat de moro se'ls moria d'aixut i altres esplets del camp patien de manca d'aigua, foren favorescuts per una ruixadeta providencial. Les clavellines del Far, aquell jardí que tots mirem com a propi, amb els pocs clavells que els resten, deuen donar gràcies a Déu.

Els qui temen que enguany tindriem un estiu sense calor ja'n comencen

a estar satisfets. El sol no apreta amb rigor com altres anys, pero dona bo tirar-se al aigua per a trobar-hi la frescor que el cos desitja. Les barraques de banys son molt sol·licitades i la platja se veu animada com mai per grans i xics. La Fosca es forsa visitada i el Geroglific concorregut pels estiuejants que venen a admirar aquets bocí de costa brava; L'Hotel Trías cada dia se veu més animat gracies a la inmillorable situació que ocupa i a la exquisida amabilitat de la mestressa.

Decididament no's pot esser fumador si no se'n te una verdadera vocació, i son tantes les penalitats que aquests esperimenten per a proveir-se del tabac necessari, que n'hi ha per perdre les ganes de fumar. Quan els estanquers tornen de proveir-se un cop a la setmana, els seus establiments se veuen materialment assaltats per la multitud freturosa, i més d'un paquet s'estravía de camí al esser sollicitat per tantes mans. Com que hi ha qui en compra més del que verdaderament necessita, és natural que els qui arriuen tard en quedin sense i d'aquí venen les protestes i l'aldarull.

El 18 de Juliol morí Na Amalia Prats Calva, esposa del fabricant En Miquel Palet a qui endresém, així com a tota la familia, el nostre més sincer condol.

Les persones que son amigues dels ocells son pregades de no anar a passejar per la riera, car el seu cor en rebría més d'una punyida al veure els nombrosos paranys que hi ha instalats.

Les reixes i tota la ferramenta que envolta la torre del Far és estat pintada de bell nou, produint mol bon efecte. Blanc com és tot, de mar enfora deu semblar una gabina gegantesca posada damunt el penyal.

El pailebot de tres pals «Alejos» de la matrícula d'Alacant, ha tingut de reparar averías.

Una grossa àncora moderna en bon estat de conservació fou pescada fa dies en el port.

Si fos segura la dita de que «qui no bat pel Juliol no bat quan volt» molts pagesos tindrien treballosa la cullita, ja que encara en molts camps s'hi veuen les fileres de gabellons; en canvi les vinyes ja comencen a inflar els grans dels raims per a donar raó a l'adagi que «no és bon Juliol que no hi hagi verol».

A primers de més en el Dispensari Municipal que hi ha instal·lat al Hospital va procedir-se a vacunar i revacunar gratuïtament els veïns que's presentessin.

Enguany a la platja de cà na Margarida s'hi han construït tres barraques més, propietat de N'Albert Bañeras, En Juli Camós i N'Antoni Llansó. Ara la platja ja fa l'efecte d'un carrer.

Al molí fariner que En Francisco Cargol posseeix a la carretera del Far hi ha tanta fèina a moldre, que s'ha vist obligat a instal·lar un altre motor per a satisfer als seus nombrosos parroquians.

L'Hotel Miramar que dirigia En Victor Soler ha tancat ses portes.

El dilluns es celebraren els funerals per a l'etern descans de l'ànima de Na Maria Ribera i Lloréns cantant-se la Missa de Requiem de Perosi pel chor de la capella amb la cooperació de Mn. Sala, tenor de l'iglesia Catedral de Girona. No cal dir que tots els capellans dels pobles veïns hi prengueren part per a major lluïment a tan piados acte, i que l'iglesia se vegé en extrem concorreguda de parents i amics que's congregaren per a unir llurs oracions en sufragi de l'ànima de la finada.

Moviment del port durant el mes de Juliol de 1919

ENTRADES		TONELATGES	SORTIDES		TONELATGES
Vapors	6	7.825	Vapors	6	7.825
Barcos de vela	18	952	Barcos de vela	18	952

Registre civil

Mes de Juliol

Naixements: 1. Facund Calloll i Llenas.—2. Amàlia Matamala i Prat.—3. Francesca Pujol i Brunet—4. Anton Llorens i Plaja.—5. Mercè Gallego Andreu.

Matrimonis: 0

Defuncions: 1. Maria Barcena i Sànchez, 58 anys.—2. Jaume Poch i Juli, 49 anys.—3. Amàlia Prats i Calva, 40 anys.—4. Pau Romani i Candet, 8 anys.—5. Teresa Delforn i Moliné, 71 anys.—6. Maria Ribera i Llorens, 28 anys.

CICLES SANROMÀ

ARTICLES PER A
SPORTS

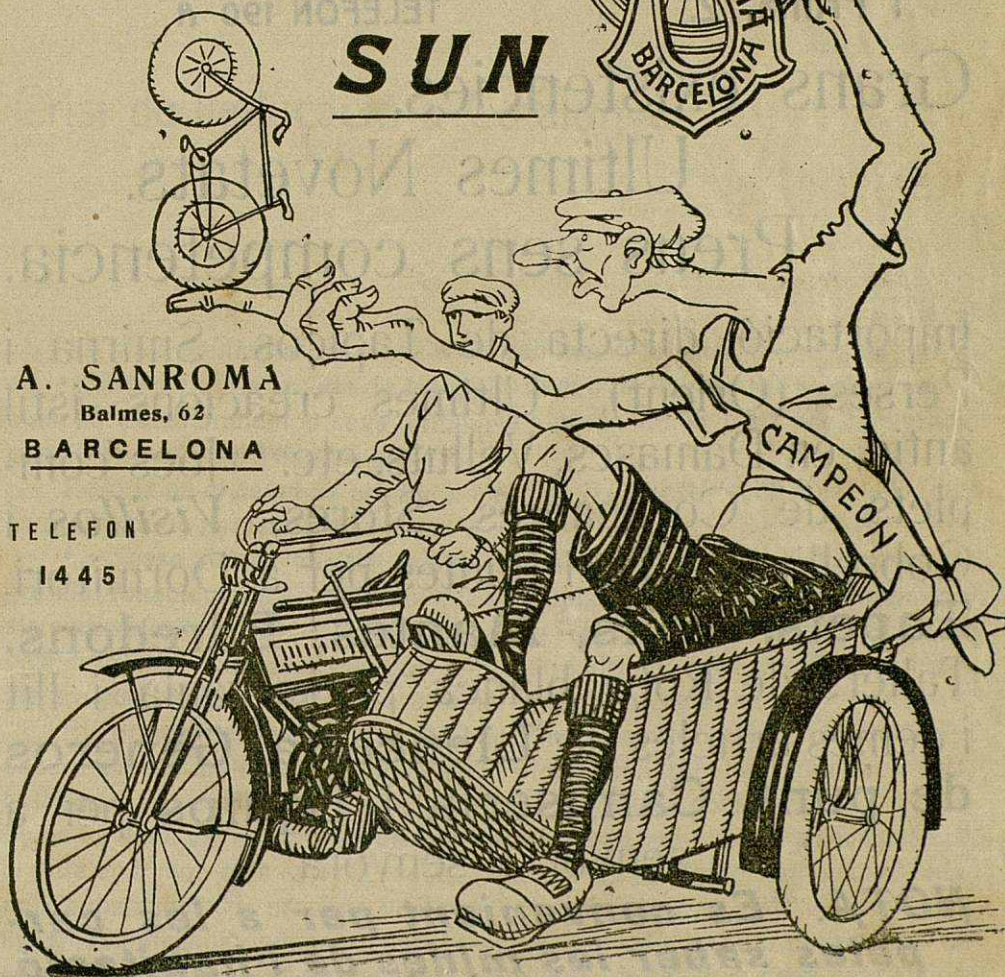
MOTOS I SIDE - CARS

SUN

A. SANROMÀ
Balmes, 62
BARCELONA

TELEFON
1445

ALFOMBRES - TAPICERIES

Tot quant se fabrica a Europa per a decorar, se troba en els
GRANS MAGATZEMS A L'ENGROS I AL DETALL

H. Blanco y Bañeras, Barcelona

Successor de BLANCO Y BOSCH

Plaça de St. Jaume, Call 21, S. Honorat, 1 i 3
i Fruita, 2.   TELEFON 190 A

Grans existències.

Ultimes Novetats.

Preus sens competència.

Importació directa de Tapiços, Smirna i Perses (Orient). Ultimes creacions, estil antic, en Damasc, Velluts, etc. Jocs complets de Cortinatges, Stores, *Visillos* i Cobrellits de Tul i Puntetes per a Dormitori. **Tapets, Pells, Mantes, Edredons.** Tallers de Roba blanca per a taula i llit i demés articles de **Llenceria, Gèneros de punt, Camiseria i Equips** per a senyor i senyora.

NOTA. *Es convenient per a les carpetes saber les mides de l'habitació.*